

MITZVA 55 – DAMAGES OF “TOOTH” AND “FOOT”

Rabbi Ian Pear

SEFER HACHINUCH MITZVA 55

מצות בית דין לדון בנזקי הבער - לדון בנזקי שן ורגל, כלומר מי שהזיק לחברו נזק הבא מחמת השן או מחמת הרגל, כגון שהכניס בהמתו בשדה חברו ואכלה שם או הפסידה יונקותיו בעברה שם ברגליה, שיש עלינו לחיבו בתשלומין מן העדית שלו כל מה שהפסיד, שנאמר (שמות כב ד) כי יבער איש שדה וגו' ופרשו זכרונם לברכה (ב"ק ב, ב) דהינו שן, ומה שכתוב אחר כן ושלח את בעירה וכו', פרשו זכרונם לברכה דהינו רגל, ונאמר על שניהם מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם.

The commandment on the court to judge concerning damages of destruction: To judge concerning the damages of the tooth and the foot - meaning one who damaged his fellow with damage that came from his animal's foot or tooth - that we must obligate him in payment from his choice properties for all that he destroyed, as it is stated (Exodus 22:4), "If a man destroys the field, etc. For example, one who brings his animal into the field of his fellow and he ate there; or destroyed those things that sustain themselves from it, when it passed through there with its feet. And they, may their memory be blessed, explained that it is [referring to] the tooth (Bava Kamma 2b). And they, may their memory be blessed, explained that that which is written afterwards, "and he sent its destroyer, etc." [refers to] the foot. And it is stated about both of them, "and with the best of his field and the best of his vineyard shall he pay.

BAVA KAMMA 2B

נשיכה תולדה דשן היא לא שן יש הנאה להזיקה הא אין הנאה להזיקה

The Gemara questions the classification in the baraita of biting, crouching, and kicking as subcategories of Goring: Isn't biting a subcategory of Eating, as the animal both eats and bites with its teeth? The Gemara answers: No, in cases included in the primary category of Eating, there is pleasure for the animal in the course of its causing damage. In this case of damage caused by biting, there is no intrinsic pleasure for the animal in the course of the damage that it causes, as when the ox bites forcefully, the exclusive objective of the action is to cause damage.

רביצה ובעיטה תולדה דרגל היא לא רגל הזיקה מצוי הני אין הזיקן מצוי

The Gemara asks: Aren't crouching upon, and kicking items to damage them each a subcategory of Trampling, as the animal crouches by bending its legs and kicks with its feet? The Gemara answers: No, in cases included in the primary category of Trampling, the damage is commonplace, as it is caused in the course of the animal's walking; in these cases of crouching and kicking, the damage is not commonplace, as animals do not typically kick or crouch upon utensils.

RAMBAM, HILCHOT NIZKEI MAMON, CHAPTER 5

בהמה שהייתה רועה ופרשה וננקה בשדות ובכרמים אף על פי שעדין לא הזיקה מתרין בבעליה שלש פעמים. אם לא שמר בהמתו ולא מנעה מלרעות יש רשות לבעל השדה לשחטה שחיתה כשרה ואומר לבעליה בואו ומכרו בשר שלכם. מפני שאסור לאדם להזיק ולשלם מה שהזיק אפלו לגרם הנזק אסור

If a pasturing animal strayed into fields and vineyards, the owner should be warned three times even if it caused no damage as yet. If he took no care of his animal and failed to prevent it from pasturing there, the owner of the field has the right to slaughter the animal properly and then say to its owner: "Come and sell your meat," since one is forbidden to do damage and pay for it; causing damage is forbidden.

כל שאינו לא במקרא ולא במשנה א"ר יוחנן ופסול לעדות ת"ר האוכל בשוק הרי זה דומה לכלב ויש אומרים פסול לעדות אמר רב אידי בר אבין הלכה כיש אומרים: דרש בר קפרא רגזן

The mishna teaches that anyone who does not engage in Bible, nor Mishna, nor the desired mode of behavior, is not part of society. Rabbi Yoḥanan: And he is disqualified from bearing witness, as this individual cannot be trusted. The Sages: One who eats in the marketplace is comparable to a dog, as he disrespects himself through his lack of embarrassment over eating in public. Some say he is even disqualified from bearing witness. Rabbi Idi bar Avin said: The halakha is in accordance with the opinion cited in the name of: Some say. Similarly, bar Kappara taught: An angry person

RAMBAM, HILCHOT NIZKEI MAMON, 1:8

הזיקה ברשות הרבים או בחצר שאינה של שניהן ולא למזיק ולא לנזק או בחצר שהיא של שניהן והרי היא מיחדת להניח בה פרות ולהכניס לה בהמה כגון הבקעה וכיוצא בה. אם בשן ורגל הזיקה כדרכה הרי זה פטור מפני שיש לה רשות להלה [כאן] ונדרך בהמה להלה ולאכל כדרכה ולשבר בדרך הלוקה. ואם נגחה או נגפה או רבצה או בעטה או נשכה. אם תמה היא משלם חצי נזק ואם מועדת נזק שלם

If the animal caused damage in a public domain, or in a courtyard which belonged neither to the defendant nor to the plaintiff, or in a courtyard which belonged to both of them, where they both had the right of placing their produce and cattle, such as a stretch of fields and the like, the law is that if the animal caused damage by tooth or foot, in a normal manner, its owner is not liable, because it had the right to walk in various directions, and it is natural for an animal to walk about and eat or to break things as it walks along. If, however, it gored or jostled or squatted or kicked or bit, the owner must pay half-damage if it was a tam, and full-damage if it was a mu'ad.

RAMBAM, HILCHOT NIZKEI MAMON, CHAPTER 3

הבהמה מועדת לאכל פרות או ירקות וכיוצא בהן. לפיכך אם נכנסה לרשות הנזק ואכלה דברים שדרכה לאכלם משלם נזק שלם שנקאמר (שמות כב ד) "ובער בשדה אחר מיטב שדהו" וגו'. ואם אכלתם ברשות הרבים פטור. ואם נהנית משלם מה שנהנית לא מה שהזיקה

An animal is deemed a mu'ad (forewarned) as to eating fruit or vegetable products and the like. Accordingly, the defendant must pay full damage if his animal entered the premises of the plaintiff and ate things that it normally eats, as it is written: "**When it feeds in another man's field**, he shall make restitution from the best of his own field..." (Exodus 22:4). If, however, it ate them in a public domain, he is exempt. If the animal benefited thereby, the owner must pay for the benefit it derived and not for the damage.

פיצד. נכנסה לרשות הנזק ואכלה שמשמין או לוט וכיוצא בהם בשנה דינר משלם דינר. ואם אכלתן ברשות הרבים ונהנית רואין אותן כאלו הן שעורים או עמיר ומשלם דמי עמיר או דמי שעורים בזול

אכלה אכלין הרעים לה כגון שאכלה חטין הואיל ולא נהנית פטור

MAGID MISHNA ON THE RAMBAM

או בחצר שהיא של שניהם והרי וכו'. החלוק הזה בחצר של שותפין הוא מחלוקת אמוראים שם ופסק כפסק ההלכות והחלוק בין קרן ושן ורגל מבואר שם ומוסכם. ודע שבחצר המיוחדת לשנים לפירות או לבהמה ובאה שם בהמת אחרים שאינה מאחד מהשותפין והזיקה שם בשן ורגל הרי הן כאילו הזיקה בחצר הניזק לגמרי דלגבי אחרים ברשות הניזק הוא וזה מבואר ראש פ' הפרה (דף מ"ז:): בסוגיא ההיא דתני יהודה בר סימון ולזה נתכוון הרב באמרו שיש לה רשות להלך כאן וכאן ובהמת אחרים אין לה רשות